

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 336/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava III v konaní sp. zn. 15 Ct 6/03, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15 Ct 6/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 15 Ct 6/03 konať bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. P. P. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý nahradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. P. P. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) právnej zástupkyňi JUDr. T. P. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti JUDr. P. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2005 doručená sťažnosť JUDr. P. P., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním právnej zástupkyne z 23. januára 2006, zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 15 Ct 6/03.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 336/05-10 z 30. novembra 2005 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Podpredseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 16. januára 2006, vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 31. januára 2006 oznámila, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že 6. augusta 2002 podal na Okresnom súde Žilina žalobu o ochranu osobnosti (sp. zn. 6 C 273/02). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. Nc 145/02 z 25. novembra 2002 danú vec prikázal podľa ustanovenia § 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku na prejednanie okresnému súdu, kde je od 21. januára 2003 vedená pod sp. zn. 15 Ct 6/03. Okresný súd nenariadil ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu v predmetnej veci ani termín pojednávania.

Sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu 15. júla 2004 sťažnosť na prietahy v konaní, pričom predseda okresného súdu na sťažnosť sťažovateľa do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu neodpovedal. Okresný súd výzvou z 15. marca 2005 požiadal sťažovateľa o úhradu súdneho poplatku za podanie návrhu. Sťažovateľ písomným podaním z 26. apríla 2005 oznámil okresnému súdu zmenu v osobe právneho zástupcu a čiastočné späťvzatie žaloby a listom z 5. mája 2005 mu zaslal aj úhradu požadovaného súdneho poplatku v súvislosti so zmenou petitu žaloby.

Okresný súd na procesné podanie sťažovateľa nereagoval a nenariadil termín pojednávania v danej veci. Sťažovateľ podal 27. júla 2005 opätovne sťažnosť na prietahy v konaní, pričom predseda okresného súdu ani na túto sťažnosť nereagoval.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu

sp. zn. 15 Ct 6/03, pričom zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 260 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 9. januára 2006 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Podpredseda okresného súdu sa v stanovisku doručenom ústavnému súdu 20. februára 2006 (v ktorom vyjadril aj súhlas s upustením od ústneho pojednávania) k predmetnej veci nevyjadril z dôvodu „... *pracovnej zaťažnosti*“.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, stanoviska podpredsedu okresného súdu, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 15 Ct 6/03 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ doručil 6. augusta 2002 Okresnému súdu Žilina žalobu o ochranu osobnosti s prílohami proti odporcom v 1. a 2. rade, pričom 8. augusta 2002 doručil súdu návrh na prikázanie danej veci okresnému súdu z dôvodu vhodnosti a vyjadril presvedčenie o zaujatosti sudcov tohto súdu. Okresný súd Žilina vydal 12. augusta 2002 pokyn na predloženie spisu sudcom tohto súdu, aby sa vyjadrili k námietke zaujatosti. Okresný súd Žilina vydal 30. septembra 2002 pokyn na predloženie spisu predsedovi súdu.

Okresný súd Žilina vydal 14. októbra 2002 pokyn na predloženie posudzovaného spisu Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o vylúčení sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Krajský súd vydal 23. októbra 2002 pokyn na predloženie spisu sudcom krajského súdu, aby sa vyjadrili k námietke zaujatosti. Krajský súd vydal 6. novembra 2002 pokyn na predloženie spisu najvyššiemu súdu, aby vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. Nc 145/02 z 25. novembra 2002 predmetnú vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie okresnému súdu. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. januára 2003. Pokynom Okresného súdu Žilina z 2. januára 2003 bola posudzovaná vec postúpená okresnému súdu, kde bola 21. januára 2003 pridelená zákonnému sudcovi.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 16. júna 2003 úpravu označenia účastníkov konania. Okresný súd vydal 14. marca 2005 pokyn na doručenie výzvy sťažovateľovi, aby v určenej lehote uhradil súdny poplatok za podanie návrhu na začatie konania.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 2. mája 2005 oznámenie o zmene právneho zástupcu, návrh na pripustenie ďalšieho účastníka do konania, čiastočné späťvzatie žaloby a zmenu žaloby podľa ustanovenia § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a 9. mája 2005 doručil okresnému súdu úhradu súdneho poplatku za podanie návrhu. Listom doručeným okresnému súdu 27. októbra 2005 požiadal sťažovateľ o nariadenie termínu pojednávania a rozhodnutie v danej veci. Uvedeným záznamom (bez uvedenia č. 1.) posudzovaný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom nestačí, že štátny orgán vo veci koná (napr. rozhodnutia II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99, III. ÚS 127/03 a ďalšie).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu je návrh vo veci ochrany osobnosti, teda ide o vec, ktorá po právnej stránke patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Skutkovú stránku v oblasti ochrany osobnosti ústavný súd posudzuje obvykle ako zložitú, v tomto prípade však okresný súd vykonal dosiaľ len jeden úkon (výzva na úhradu súdneho poplatku), preto

nie je možné v danom štádiu hodnotiť dĺžku konania v súvislosti so skutkovou náročnosťou veci (napr. rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 198/04).

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadnu okolnosť v správaní s'ťažovateľa, ktorou by prispel k zbytočným priet'ahom v konaní. S'ťažovateľ doručil predsedovi okresného súdu 15. júla 2004, 27. júla 2005 a 2. novembra 2005 s'ťažnosť na priet'ahy v konaní, čím dal najavo nespokojnosť s rýchlosťou priebehu predmetného konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedených práv, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky brániacej okresnému súdu vo veci plynulo konať (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyhodnotil postup okresného súdu v obdobiach od 21. januára 2003 do 14. marca 2005 (25,5 mesiacov) a od 9. mája 2005 do 15. februára 2006 (9 mesiacov) ako časové úseky, v ktorých došlo nečinnosťou okresného súdu k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní v celkovej dĺžke 34,5 mesiacov.

Podpredseda okresného súdu sa k posudzovanému konaniu nevyjadril z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti (str. 3 nálezu).

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v uvedenom

období, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd po vyslovení porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd prikázal v danej veci okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení označených práv sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj okolnosť, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k zbytočným prietáhom v predmetnom konaní. Ústavný súd v okolnostiach tejto veci považuje sumu 30 000 Sk pre sťažovateľa za primeranú so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku zbytočných prietáhov v danom konaní a predmet

sporu, a preto žiadosti sťažovateľa, ktorý požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 260 000 Sk, vo zvyšnej časti nevyhoviel.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že označené práva sťažovateľa boli porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 31. januára 2006 žiadala priznať trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom za 3 úkony právnej pomoci (t. j. aj za vyjadrenie doručené 31. januára 2006). Vzhľadom na okolnosť, že uvedené vyjadrenie neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by ústavnému súdu

neboli známe zo spisu sp. zn. 15 Ct 6/03, ústavný súd priznal náhradu trov za 2 úkony právnej pomoci.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2005, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci, každý v hodnote 2 501 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. dvakrát 150 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 5 302 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa okresný súd (ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2006